

SLOVENSKI NAROD

Izjaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznika. — Inserati do 30 petič 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati petič vrsta 4.— Din; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2.— Din. Popust po dogovoru. Inserati davki posebej. «Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za izomstvo 420.— Din.

Upravištvu: Kraljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Zmagoslaven povratek naših letalcev iz Indije

Z nepopisnim navdušenjem je naša prestolnica včeraj popoldne sprejela zmagovita junaka naše mlade avijatike

Ogromne množice v pričakovanju letalcev.

— Beograd, 9. maja. Po nadčloveških mukah in neprilikah, po obupnih bojih s prirodnimi silami in strahotami pustinje, o katerih vemo mi samo iz knjig in opisov, sta naša hrabra letalca ing. kapetan Tadija Sandermaier in Leonid Bajdak včeraj ob ogromnem navdušenju Beograda in okolice povrnila v domovino. Vse beogradske ulice so se okrog polne bile živahne. Cele procesije ljudi so se napotile k savskemu pristanišču, da se vkrcajo v Zemun in pohite k sprejemu na letališče v Bežaniji. Na Kalimegdanu, od koder je lep razgled, so se takoj po kosilu začele zbirati velike grude onih, ki niso mogli prisostvovati sprejemu na Bežaniškem aerodromu. Istotako so se tudi na Terazijah in na vseh drugih beogradskih trgih zbirale velike množice v želji, da ugledajo in pozdravijo hrabra letalca. Avtomobili so tako rekoč izginili iz Beograda, ker so stoptili v službo za prevažanje publike na letališče. Okrog pol 15. sta dve eskadrili po troje letal pod vodstvom znanega avijatika Rupčića krožili nad Beogradom in iskali kontakta z našima hrabrima letalcema, ki sta se vračala iz Indije.

Beogradsko savsko pristanišče menda še nikoli ni videlo toliko ljudstva kakor včeraj popoldne. Bilo je formalno okupirano od polne do mraka. Ljudstvo je prihajalo še ob četrti na 18 na pristanišče z željo, da se odpravi v emun, torej v onem znamenitem času, ko se je videl na obzorju zmagoslaven Potes državne rečne plovbe kakor tudi parobrodi privatnih parobrodskih društev so neprestano vzdrževali promet med Beogradom in Zemunom od polne do pozno v noč.

Naval na avtobuse.

Še bolj je vrvelo na zemunskem pristanišču. Od Zemuna do letališča so vzdrževali promet štiri avtobusi beogradske občine, veliko število privatnih avtomobilov, avtobuse, izvoščikov, navednih kmetijskih vozov in drugih vozil. Vendar vse to množstvo prevoznih sredstev ni zadostovalo za prevoz vseh množic. Zgodilo se je tudi par defektov. Na enem avtobusu se je naložilo toliko ljudi celo na krov, da so počili vzmeti. Ko je prišel drugi avtobus, ga je množica dobesedno okupirala in so nekateri skušali celo skočiti na volan, dočim da se drugi poslužili odprtega okna, kakor lestve in se spravili na streho. Zemunska policija je morala odločno intervenirati, da je vsiljivo spravila z avtobusa in omogočila sferjem reden promet. Vsi ti prizori so trajali od 13. do 16. Poleg vozil se od Zemuna do letališča valila ogromna procesija, dolga par kilometrov.

30.000 gledalcev.

Zemun in Beograd ter obe pristanišči — vse je bilo okrašeno z zastavami pa tudi z zelenjem. Na letališču je bila postavljena tribuna vsa v zelenju in državnih zastavah za vlado, diplomatski zbor in generaliteti. Okrog tribune je bil ograjen manjši prostor za povabljenе goste, predstavnike korporacij in številne novinarje. Ob desni in levi strani tribune je stal v vrsti cel oddelk letal, šolskih in lahkih lovcev. Pred hangerjem vojne avijatike sta bili v dveh redih postavljene dve eskadrili letal. Istotako tudi pred dvema velikima hangerjema, ki ju gradi Društvo za zračni saobračaj, ki bo vzdrževalo zračno progo v naši državi, o čemer smo v nedeljo obširno poročali. Takoj blizu avionov je bil postavljen močan kordon vojne policije in mornarice. Za kordonom pa so se preverile ogromne množice ljudstva, ki so se na namestila tudi na bližnjih gričih. Vojaske strokovnjaki so cenili, da je prisostvovalo najmanj 30.000 oseb. Poleg predstavnikov vseh kulturnih in humanih društev iz Beograda in okolice so bili zelo številno navzoči tudi Sokoli.

Predstavniki vojaških in civilnih oblasti.

Vlado je zastopal sam predsednik Velja Vukičević z ministrom dr. Šumenkovcem. Vojnega ministra generala Hadžića ki je prisostvoval proslavi 10letnice topniške vstaje, pa je zastopal njegov prvi pomočnik divizijski general Miloš Mihajlovič. Nadalje so prisostvovali poveljniki zračne plovbe divizijski general Stanoljevič, inšpektor pešadije divizijski general Damjanović, poveljnik mornarice in kraljev pobočnik admiral Prica, generalni tajnik sveta državne obrambe divizijski general M. Nedić, načelnik štaba zračne plovbe brigadir general Dušan Simović, podpredsednik Aerokluba umirovljeni divizijski general Dušan Cvetković, kot zastopnik predsednika Aerokluba kneza Pavla, ki je popoldne odpotoval v London, nadalje poveljnik I. letalskega polka podpolkovnik Z. Petrovič, poveljnik zemunskega letalskega polka M. Tomić in še cela vrsta najodličnejših civilnih in vojaških predstavnikov. Na letališču je sviral godba II. polka iz Beograda.

Ze pred 3. uro so začeli nositi vence in cvetje. Od obeh eskadril, ki sta hiteli letalce, ki se oddvojili kapetan Rupčić, ki je neprestano krožil nad letališčem ter od prihoda obeh letalcev izvajal razne akrobatske brayure, ki se jim je publika divila.

Navdušen sprejem.

Obe eskadrili sta blizu dve uri iskali nad Beogradom in okolico smer prihoda zmagoslavnega letala. Šele nekoliko pred 17. sta opazili letalo jugoistočno od Beograda, mu v gladkem poletu hiteli naproti ter mu po pozdravu dali častne mesto na čelu skupine v višini kakih 1000 m. Četrt ure nato je publika na letališču opazila prihod. To je zadostovalo, da je ogromna množica vzvalovala v nepopisnem navdušenju in pozdravljanju. Istotako so zagrmeli tudi množarji, ki so daleč naokrog oznanili prihod hrabrih letalcev. Letalo Sandermaierja in Bajdaka Potes XXV. je v velikem loku zaokrožilo nad letališčem ter se v krasni spirali spustilo na zemljo točno ob 17.20. Zdrčalo je po letališču in se ustavilo ravno pred glavno tribuno. V tem momentu so se odigrali prizori pravega delirija, ovacij in spontanega pozdravljanja. Množica je kratkoma razbila dvojni kordon vojaštva ter se zgrnila okrog letala. Interventirali so morali častniki, da so napravili pot posameznim častnim gostom. Prvi, ki so jih skozi množico spravili častniki do letala, sta bili obe soprog. Sandermaierja in Bajdaka ter Bajdakov sestro. Predno je poročnik Bajdak stopil iz letala, je dvignil sinčica k sebi in ga poljuboval. Številni fotografski aparati operaterjev so z vsem elanom snemali nepopisne prizore. Takoj nato je publika dvignila Sandermaierja in Bajdaka iz letala in ju na rokah ponela do slavnostne tribune.

Pozdrav junakoma.

Prvi je hrabra letalca pozdravil poveljnik zrakoplovstva general Stanoljevič, ki se

jima je v lepili močnatih besedah zahvalil v imenu vojske in jima prisrčno čestital. Nato so jima posamezni predstavniki izročili vence z narodnimi trakovi. Med številnimi sopki je bil posebno lep šopek soproge generala Cvetkovića in majorja Tomića. Opazilo se je, da je med prvimi stopil k letalcema in jima ostenativno čestital tudi italijanski poslanik general Bodrogo, ki je nato tudi poveljniku Stanoljeviču izrazil čestitke. Predsednik vlade Velja Vukičević je hotel osebno pozdraviti letalca in ko sta prišla k njemu ter ga strumno pozdravila, jima je čvrsto stisnil roke rekoč:

— Čestitam vam na uspehu in iskreno želim nadaljne uspehe naših hrabrih vojski in letalstvu!

Zastopnik vojnega ministra general Mihajlovič jima je izrazil zahvalo, da sta na dolgem potovanju proslavila barve naše narodne zastave, s čimer je naše letalstvo napravilo prvi velik korak in se postavilo v vrsto ostalega letalstva na svetu.

Po končanem oficijelnem pozdravljanju sta letalca sedla v avto, ki ju je zmagoslavno povedel po letališču naokrog. Množica ju je pozdravljala z vsem entuziazmom in ju obširala s cvetjem. Nato sta se letalca napotila v vojašnico na letališču. Toda publika je drvela za njima in gostu okrožila vojašnico. Ovacije so bile tako burne, da je moral ing. Sandermaier stopiti na balkon, kjer se je zahvalil in izrekel naslednji kratki govor:

— Tako sva ginjena s tem sprejemom, da so z njim poplačane vse najine muke. Kar sva storila midva in kar ste vi storili napram nama, naj služi samo za napredek našega letalstva. Živela avijatika!

Kaj pripovedujeta letalca o poletu

Čudovita vztrajnost v naporih med nezno vročino in besnejen peščenih viharjev.

Po dolgotrajnem vzkičanju se je publika začela počasi razhajati, a hrabra letalca, junaka dneva, sta v gornjem nadstropju vojašnice sprejela novinarje in jima v lagodnem razgovoru podala naslednji opis svojega poleta:

— Preletela sva 14.800 km v 89 urah tj. in nazaj. Efektivnih dni poleta sva imela 11, a skupno sva na potovanju prevela 18 dni, kar znači, da sva se 7 dni zadrževala v etapah radi pregledovanja aparata, ki je bil radi peščenih vetrov vedno ogrožen. Povprečno sva dnevno preletela 1350 km. Glavne težave so bile: izredno slabe atmosferske razmere za sezono, v kateri so nahajamo, ker drugače v vsem letnem času vlada ugodno vreme. Ves čas najhujše poleta je pihala prava burja od severozapada na jugoiztok. Prodirala je od Sirije preko Iraka in Perzije do Indije po peščenih pustinjah, ki se raztezajo v tej tužni domovini kamenja in peska. Ti viharji so dvigali nenavadno velike oblake peska do višine 3000 m tako, da sva 5000 km preletela samo nad peščenimi oblaki. Ovirali so hitrost najinega aparata pri povratku za celih 50 km na uro.

Osebnost sva mnogo trpela radi vročine. Delati sva morala pri aparatu tudi ob tistih dnevnih urah, ko sami domačini beže pred solncem v zatočišča in leti. Mehaniha pač nisva imela s seboj. Pač sva lahko beležila temperaturo, ki je v hladu bila po 50 stopinj C. Bilo je tako vroče, da se nisva smela dotikati kovinskih delov letala radi užarjenosti, a vendar je aparat zahteval negovanje. Francozke in angleške eskadrile, ki sva jih srečevala na poti, so namu pozdravljale z vsemi častmi. V obče lahko o ustrežljivosti Francozov in Angležev govoriva samo v superlativih.

V Karaševu sva prejela čestitke od poveljnika celokupne vojske in letalstva v Indiji. Ker Bombay nima letališča sva samo poletela nad njim in ga fotografirala, a pristala sva na letališču, ki se nahaja 120 km odstran Bombaya. Bil je kritičen moment, ko sva se spuščala v Deolaliji na tem bombayskem aerodromu, ki je pravzaprav velik pašnik brez vsake opreme. Z domačini sva se gnujavila pri delu. Ko smo ukrcavali bencin so nama domačini pri pomaganju zlo-milili rep aparata. Aparat, ki ima s polnim tovorom vred težo 2500 km potrebuje 500 metrov ravnine, da se dvigne od tal. Tu pa je bilo samo 40 m in pri tem še skrajno slab teren. Bilo je torej samo srečno naključje, da sva se na bombayskem letališču drzno pogmala k povratku in s tem skoro riskirala življenje.

Usodni trenutek v zraku.

Ko sva morala kreniti iz Bagdada, je močan sunek vetra pretresel letalo in naju vrgel na levo krilo. Komaj nama je uspelo, da sva aparat zopet spravila v ravnostno. To usodni trenutek sva kretila za svoj novi rojstni dan. Mestoma je temperatura motorja dosegla 97 stopinj C. Ako upoštevate, da je normalna temperatura 67, tedaj si lahko predstavljate, da je voda že začela vreti in da so manjkale samo 3 stopinje pa bi katastrofa bila tu. Velikanske težave sva imela z oblaki, ko sva poletela iz Alepa ter morala preleteti Taurus, ki se dviga nad 4000 m visoko. Taurus je kakor Dantejev peklo, 102.167, 106.775.

Ves njegov masiv je bil skrit v oblakih in midva sva se morala skozi opasne oteseke in doline rek izogibati stenam. Iz domovine sva prejela samo tri brzojavke, ki so naju čakale v Karašiji, Basori in Alepu ter nama sporočale, da morava po povratku pristati na letališču v Bežaniji. Ta prva in edina vest iz domovine je silno dvignila najino moralo in bodrila najino voljo. Iz Carigrada sva se dvignila danes (v nedeljo) ob pol 12. V nasprotju s poročilom carigradske meteorološke stanice in turških vojnih oblasti so se od Odrina do Paračina raztezali strašni gosti oblaki.

Letati sva morala pod oblaki komaj 300 m nad zemljo. Na povratku sva imela za 2 uri daljši dan, kar naju je precej motilo v računanju časa. Pilotirala sva menajše. Kdor je sedel na sedežu zadaj je delal v polnem skladu z onim, ki je pilotiral. Sele pri Paračini sva se iznebila oblakov. Tu sva zamotano v megle ogledala malo točko, nad katero sva preletela in se orijentirala. Ogledala sva Avalo. Sva navdušena sva popila malo stekleničko komjaka in jo veselo pogmala iz letala. Ne daleč od Avale naju je našla flotilija in tako sva po 18 dnevnih zopet ogledala dragi Beograd.

Novinarji so vprašali: — Gospoda, ali bi bila pripravljena pristati zopet na tak polet?

— Jutri! Takoj! Naj nama samo odobrijo ponovni kredit pa se tisto uro, če hočemo poletiva kamorkoli nama naročijo.

Povdariti je morava, da se je najino letalo Potes izkazalo izredno sposobno. Dobro v tem času mira za takšne polete, a sigurno v času vojne. In zdaj gospodje dovolite, da se umijeva in nekoliko odpohčeva...

— Okrog pol 19. sta se letalca s svojci ter v spremstvu častnikov podala peš v Zemun. Vso pot je bila burno pozdravljala. V Zemunu se je ob 19. vršila zakuska, ki so ji prisostvovali predstavniki oblasti, diplomatskega zbora, tiska in odlični povabljeni. A pozno v noč so se sva vračale velike množice ljudstva iz Zemuna proti Beogradu. Doživele so z letalcema in domovino vred lep zgodovinski dan.

PRINC PAVLE V PARIZU

Beograd, 9. maja. Princ Pavle je s princem Olgo odpotoval v Pariz, kjer se bo udeležil sprejema naših avijatikov, ki bosta danes nadaljevala polet v Pariz.

ŽREBANJE DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIE

— Beograd, 9. maja. Danes je pričelo žrebanje V. razreda državne razredne loterie ob ogromnem interesu vseh lastnikov srečk. Izžrebane so bili naslednje številke: 80.000 Din je zidela števil. 108.070, 40.000 Din srečka števil. 70.465, 30.000 Din srečka števil. 89.397, po 4000 Din so zadele srečke: 4553, 10.200, 67.978; po 2000 Din so zadele srečke: 3686, 43.82, 7733, 8064, 11.639, 14.800, 15.870, 18.729, 24.470, 38.943, 41.811, 42.772, 44.299, 50.011, 65.617, 68.826, 71.973, 73.048, 73.114, 75.208, 78.809, 84.447, 92.116, 97.236, 97.386.

Strah pred novimi volitvami

Razdvojenost in nervoznost v vladnih strankah. — Radičevci pripravljene sodelovati s klerikalci. — Tudi Pucelj pomaga radičevcem, da zlezejo v vlado. — Zunanji minister pri kralju.

— Beograd, 9. maja. Včeraj v Beogradu ni bilo nikakih važnejših političnih dogodkov. Položaj je slej ko prej popolnoma nejasen in se nahaja nekako na mrtvi točki. Konference med posameznimi politiki se neprestano nadaljujejo. Povsod je opažati precejšnjo nervoznost in tudi v obeh vladnih strankah vlada popolna nejasnost in razdvojenost. Vse pričakuje razpusta Narodne skupščine in razpisa novih volitev. Neorijentiranost, ki jo povzroča odlaganje izpolnitve vlade, onemogoča poedinim strankam sklepanje volilnih kompromisov in kolaboracij. Vse stranke čutijo, da bo boj pri prihodnjih volitvah zelo oster in da lahko izid volitev prinese velika presenečenja. Edino SDS, ki se ni nikoli potegovala za vstop v vlado in je vedno dosledno zastopala stališče, da se naj razčisti položaj z apelom na narod, ni v zadregi in ima jasno odredeno politiko.

V poučenih krogih se zatrjuje, da se v zadnjem času posebno radičevci potegujejo za vstop v vlado. Na eni strani deluje v tej smeri Pavle Radič, na drugi strani pa Ivan Pucelj. Oba pa sta pripravljena pristati tudi na sodelovanje s slovenskimi klerikalci, dasi so jih baš ti izrinili iz zadnje Uzunovičeve vlade. Za radičevce bi bil razpis volitev v sedanjem trenutku skrajno neugoden. Radičev nastop v zagrebški oblastni skupščini, njegovi napadi na meščane in njegova osebna diktatura v stranki so ga na vse strani osvožile in bi bil zato izid volitev za radičevce porazen.

Poleg tega pa se nahaja Radičeva stranka v težki finančni krizi. Denarni zavodi so radi znane Radičeve ofenzive v zagrebški oblastni skupščini odrekli nadaljno podporo, njihove strankarske institucije pa so že vsa zadnja leta sem pasivne. «Seljački dom» izka-

zuje v lanskem letu milijonski deficit. Zato so strankine blagajne prazne in radičevci se zelo boje, da ne bodo mogli parirati proti njim naperjene volilne kampanje.

Najbolj se zavzemajo za razpis volitev Davidovičevci, ki upajo, da jim bo uspelo pridobiti nekaj mandatov zlasti v južni Srbiji in Dalmaciji. V tej smeri se vrše tudi pogajanja med njimi in ministrom predsednikom Vukičevićem, ki pa bi rad razpis volitev še nekoliko zavlekel, dokler ne razčisti položaja v radikalni stranki ter si tam zasigura primerno podporo s strani ene ali druge večje skupine.

Slovenski klerikalci so se že začeli po neuspehu dr. Koroščeve akcije za vstop v vlado zavzemati za ustanovitev, odnosno obnovevte opozicijskega bloka prečanskih strank in napovedujejo najostrejšo opozicijo napram sedanjemu režimu.

Beograd, 9. maja. Danes dopoldne je zunanji minister odpotoval v Vrnjačko banjo, da referira kralju o najnovejših dogodkih v zunanji politiki. Ministrski predsednik Vukičević se je mudil vse dopoldne v notranjem ministstvu, zato vlada v vladnem predsedstvu popolno zatišje. Tudi v Narodni skupščini je vladal dopoldne mir. Večina poslancev je zapustila Beograd, kjer so ostali le poedinii zastopniki klubov. Za jutri dopoldne je sklicana plenarna seja finančnega odbora. Za to sejo vlada v vseh političnih krogih veliko zanimanje. Kakor se doznava, si vlada doslej ni mogla zagurati sigurne večine in je izid jutrišnjega glasovanja o kreditih, ki jih zahteva vlada, še zelo dvomljiv. Jutri popoldne se sestane tudi zakonodajni odbor, ki bo razpravljal o zakonskem osnutku o kazenskem postopanju rednih sodišč.

Vlada dela brez parlamenta

Zbor Svetozarja Pribičevića v Skoplju. — Ostra kritika nove vlade. — Manifestacije za SDS.

— Beograd, 9. maja. Včeraj se je vršil v Skoplju velik zbor SDS, katerega se je po poročilu »Politike« udeležilo več tisoč ljudi iz Skoplja in bližnje okolice. Na shodu je govoril Svetozar Pribičević, ki je naglašal, da se mora državna politika voditi v duhu narodnega in državnega edinstva in ravnopravnosti, ne pa v duhu hegemonije in nadvlade enega nad drugim. Govornik je nato obširno kritiziral današnjo vlado in orisal njeno delovanje. Vlada hoče biti delovna, dela brez parlamenta, kar se niti v Egiptu ne pogaja. Drugod iščejo najmočnejše ljudi, da rešijo državo in narod iz težekega položaja, pri nas pa vodi vlada borbo proti šefom političnih strank. Za današnjo vlado se še vedno ne ve točno, ali je delovna ali volilna.

SDS je vedno naglašala potrebo, da gre pred narod, da narod pri svobodnih volitvah sam odloči, komu zaupa svojo usodo. Mi ne gremo v nobeno vlado, za katero ne vemo, kdo je in kaj je. SDS tudi ne čuti nobene potrebe po ministrskih stožkih. Mi zahtevamo vedno in povsod jasnost. Kdor se hoče z nami pojezati, se mora pogajati s stranko, ne pa poedinici, SDS je edina stranka, ki predstavlja enotno celino. V SDS so zastopani tako Srbi, kakor Hrvatje in Slovenci.

Za njim je govoril poslanec Demetrovič, ki je odločno zavrnil intrigantske vesti raznih listov, da vlada v vrstah SDS razcepjenost. Nasprotno je res, da se vrste SDS vsak dan množijo. Končno je govoril še poslanec Božović. Po zborovanju se bile prirejene Svetozarju Pribičeviću viharne ovacije. Zborovalci so ga dvignili na rame in moral je ponovno spregovoriti.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Effekti: Investicijsko posojilo 84.50—85, Vojna škoda 0—339, Zadolžnice Kranjske dež. banke 20—22, Zastavni listi 20—22, Celjska posojilnica 195—197, Ljubljanska kreditna 150, Merkantilna Kočevje 99—100, Prastrediona 850, Kreditni zavod 160—170, Trbovlje 0—500, Večve 130, Stavbna družba 55—65, Sešir 104.

ZAGREBSKA BORZA.

Effekti: Investicijsko posojilo 84.50—85, Dunaj 800.50—903.50, Berlin 13.50—13.53, Italija 308.926—310.926, London 276.30—277.10, Newyork ček 56.75—56.95, Pariz 222.75—224.75, Praga 168.30—169.10, Curih 10.94—10.97. — Valute: dolar 56.15—56.35.

Effekti: 84.5, 84.50—84.75, 2 1/2 % drž. rente za ratnu štetu 338—339.50, Ljubljanska kreditna 150, Hrv. eskomptna banka 96.50—97, Kreditna banka Zgb. 93—94, Hipotekarna banka 61.50—62.50, Jugobanka 93—94, Prastrediona 850—860, Drava d. d. Osijek 600—609, Sečerana Osijek 495—505, Isis d. d. 46, Gutman 290—300, Slavkove 105, Slavonija 26.50—27, Trboveljska 505—310, Union paromir 300—310, Večve 130—145.

INOZEMSKA BORZE.

Curih: Beograd 9.135, Pariz 20.3775, London 25.2625, Newyork 520.625, Milan 28.475, Praga 15.41, Dumaj 73.20.

CENIKE

in vsakovrstne druge tiskovine izdeluje v eni ali več barvah ceno Narodna tiskarna v Ljubljani

Propast gerentskega sosveta v Ljubljani

Demisija treh klerikalnih svetnikov. — Ljubezen ježa in lisice na ljubljanskem magistratu. — Med ljubljanskimi klerikalci vre.

Ljubljana, 9. maja. Trije člani gerentskega sosveta v Ljubljani, odvetnik dr. Ivan Stanovnik, prof. dr. Valentin Rožič in šolski ravnatelj Janez Nep. Jeglič so podali demisijo. Naznanili so vladnemu komisarju Mencingerju že v petek svoj odstop z motivacijo, da se njihovi predlogi pri sejah sosveta niso dovoljno vpoštevati. Vsa prizadevanja, da bi odstopivši svetniki preklicali ostavko, so se izjalovili. In tako je gerentski svet, ki je pod klerikalnim režimom nastopil svojo vlogo v trdnem prepričanju, da bo po mili volji komandiral Ljubljano, ker so se klerikalci odločili, da občinskih volitev ne bodo razpisali, dejansko se sam razpustil, s čimer je morda le prehitel dogodka.

Po izstopu treh najjačih predstavnikov klerikalne stranke je pričakovati, da se bo delovanje gerentskega sosveta avtomatsko samo ustavilo. Demisija treh klerikalcev pa je v ostalem tudi znak kritičnih razmer, ki trajajo v

Ljubljanskih organizacijah SLS, kjer se oficijelna kapitalistična struja na nož bori proti tako zvanim krščanskim socialcem, ki jih vodi doktor Stanovnik in ki so danes dejansko brez vsakega upliva na politiko klerikalne stranke. Zato je verjetna vest, ki smo jo danes dopoldne čuli iz prav verodostojnega vira, da je dr. Stanovnik odločil tudi vse funkcije v vodstvu SLS, s čimer je definitivni poraz krščanskih socialcev v klerikalni stranki zapečaten. Dogodki v oblastni skupščini, kjer je klerikalna večina strmoživila vse socialno-politične predloge, dokazujejo povrhu, da je SLS odločena napraviti konec dosedanjim socialnim podvigom enega dela svojih pristašev.

Mnogo se komentira, da se demisiji dr. Stanovnika in tovarišev ni pridružil g. Jože Pirc. Pripoveduje se, da je g. Pirc kandidiral za mesto ravnatelja mestnega knjigovodstva, kar bi pač bila dovoljna razlaga, da je g. Pirc ostal nevtralen.

Prvi let s pasajirji v Ljubljani

Poročali smo že, da priredil ljubljanski aeroklub «Naša krila» 26. junija t. l. velik letalski miting. Poročilo o leti zanimivi prireditvi izpopolnjujemo v točki, da vse, ki se za letalstvo zanimajo, opozorimo na to, da bo koncem pesterja in za Ljubljano gotovo povsem novega programa izvajano letanje s prostovoljci izmed posetnikov mitinga, ki bi si želeli ogledati Ljubljano in bližnjo okolico tudi iz ptičje perspektive.

Kakor je bilo brez dvoma še pred par leti drzno vzpenjati se v značne višave, tako moremo zdaj glede na silni razvoj tehnike smatrati potovanje po zraku za prav sigurno, kot je n. pr. vožnja z vlakom ali avtomobilom, ki sta povsem varni prometni sredstva. Tudi glede na ceno se našim prijateljem ne bo treba prav nič pritoževati, ker bo precejšnje število mest, ki se bodo v predprodaji vstopnic za letališče po onih, ki se za stvar zanimajo, izžrebalo in se bodo najbolj srečni med reflektanti dvignili v avijonu brezplačno, to je za ceno navadne vstopnice k mitingu. Zrebanje se bo vršilo le v predprodaji in sicer na ta način, da bo vsak imel pravico tolikokrat poskusiti svojo srečo, kolikor vstopnic si bo nabavil za aerodrom. Predprodaja vstopnic se bo vršila poleg Ljubljane tudi v večjih krajih Slovenije tako, da bodo tudi prijatelji letalstva na deželi imeli priliko poskusiti srečo v kar največji meri. Člani aerokluba bodo imeli pri tem seveda prednost. Vpisovanje se vrši še vedno pri tajniku dr. Rapetu v Kazini, II. nadstropje.

Novinarji v Celju

Včeraj se je vršil v Celju občni zbor ljubljanske sekcije JNU. Pri tej priliki so se zbrali v Celju novinarji iz cele Slovenije, zborovanja pa so se udeležili tudi delegati centralne uprave, predsednik Krešimir Kovačič in glavni blažajnik Milorad Ivanič ter zastopniki zagrebške sekcije Vodvarka, Krznarič in drugi. Mestna občina je novinarjem gostoljubno dovolila zborovanje v mestni dvorani. Občni zbor, ki je trajal od 10. do pol 14. ure, je pokazal, da se slovenski novinarji zavedajo svojih dolžnosti tako napram javnosti kakor tudi napram svojim stanovski organizaciji. Zivahna, a vseskozi stvarna debata o perečih stanovskih in socialnih vprašanjih in enodušni sklepi pričajo, da so novinarji, četudi po svojem udeleževanju, razdeljeni v različne tabore, v svojih stanovskih vprašanjih solidarni.

Zborovanje je otvoril in vodil predsednik g. Stanko Virant, ki je podal uvodoma obširno poročilo o minulem poslovnem letu, ki beleži znatne uspehe organizacije na vseh poljih. Pojavila pa so se razna druga pereča socialna vprašanja, ki zahtevajo nujno rešitev. Tajniško poročilo o internem delu sekcije je podal tajnik gosp. Ožim, izbrano blažajniško poročilo pa blažajnik g. Josip Dolanc. O delovanju centralne uprave je poročal predsednik J. U. N. g. Krešimir Kovačič, ki je obširno opisal prizadevanje organizacije za izboljšanje socialnega in materialnega položaja poklicnih novinarjev. Centralni blažajnik Milorad Ivanič je referiral o novinarski zadruzi, ki je bila ustanovljena lanske leto in ki lepo uspeva. Obširna debata se je razvila o izvedbi novinarske uredbe in oživljanju penzijskega fonda. Tozadevno so bili sprejeti enodušni sklepi, ki jih bo moral izvesti novi odbor.

Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor, ki se je takoj po občnem zboru konstituiral takole: predsednik Stanko Virant, I. podpredsednik Viktor Cenčič, II. podpredsednik — delegat mariborskega novinarskega kluba — tajnik Rudolf Ožim, blažajnik Miha Krek. Oborniki: Stanko Kosovel, Božidar Borko, Fran Brozovič in delegat mariborskega novinarskega kluba. Nadzorništvo: Ante Beg, Mirol Jeršič in delegat mariborskega novinarskega kluba. Razsodišče: Rasto Puštoslemšek, Aleksander Železnikar, Albin Prepeluh. Delegat za upravo penzijskega fonda: Fran Tersegla, namestnik Jože Zupančič. V odbor za revizijo članstva je bil izvoljen Stanko Kosovel.

Pri slučajnostih je bilo sprejetih več predlogov in resolucij, ki se objavijo v «Novinarju». Odnajajočemu dolgoletnemu blažajniku Josipu Dolancu je izrekel pred-

sednik za njega poštovno delovanje ob odobranju zborovalec iskreno zahvalo, na kar se je občni zbor zaključil.

Po občnem zboru je bil skupen obed v Celjskem domu, na katerem je izrekel okrajni glavar in komisar mestne občine g. dr. Farčnik novinarjem prisrčno dobrodoščilo. V imenu novinarjev se je zahvalil tov. Borko, naglašajoč, da so novinarji hoteli porabiti to priliko, da se seznanijo s starodavno Celjo in našim krasnim Celjem. Izrečenih je bilo še več zdravic, nakar so se udeleženci fotografirali, nato pa so si ogledali zanimivosti mesta in napravili izlet na celjski grad. Z večernimi vlaki so zapustili prijazno Celje, iz katerega so odnesli najlepše vtise.

Sport

Prvenstvene tekme

Primorje — Hermes 5 : 1 (3 : 0).

Včerašnja prvenstvena tekma med Primorjem in Hermesom je končala s pričakovano zmago Primorja. Primorje je bilo na vsej črti boljše in je zmagalo brez težav. Doseglo je že v prvih minutah tri gole, a nato je pričelo moštvo s kombinacijo prijetno za oko, toda ne koristno. V drugem polčasu si je Hermes precej opomogel in je dosegel tudi svoj častni gol. Pripomniti pa je, da je Primorje igralo v tem razdobju brez Ermana. Sodil je g. Deržaj.

Dopoldne je Hermesova rezerva proti pričakovani zmagala nad primorsko v raz-

merju 3 : 2.

Novo mesto: Javornik (Rakek) — Elan 3 : 0. Tekma se je vršila na novem igrišču na Loki, ki ga je agilni Elan kolikortoliko uredil, da je sposobna za tekme. Obe moštvi sta podali precej primitivni nogomet, priznati pa je treba, da je imel Elan individualno boljše moči, samo pred golom se ni znašel. Tekmo je sodil g. Betetto.

Slavija — Svoboda 2 : 0.

Prijateljske tekme

Ilirija — Maribor 6 : 1 (2 : 0).

Včerašnja prijateljska tekma med Ilirijo in Mariborom je končala z občutnim porazom Maribora. Gosti so razočarani ter niso nudili pričakovanega. Moštvo je sicer zelo pošteno in tehnično dosti izvežbano, vendar mu manjka pred golom potrebna odločnost. Precej krivde na visokem porazu nosi krilska vrsta. Oba stranska krila sta popolnoma odpovedala, edino Stauber v sredini je kolikor toliko zadovoljil. Napad operira večinoma z dolgimi predloži na krili, od katerih je desno boljše. Notranji trio si ni znal ustvarjati zrelih situacij, kar je pa v veliki meri onemogočilo nasprotna obramba. Branila sta svojo nalogo rešila dosti dobro. Geyer v голу je bil precej nesiguren. Ilirija je svoje moštvo popolnoma pregrupirala. Verovska in Košenina je pomaknila v napad, prvi je zadovoljil, drugemu pa novo mesto ovidno ni prišlo in se ni znašel. Jako posrešena je bila postava Doberleta in Zupančiča. Na krili. Oba sta v veliki meri pripomogla do visokega rezultata. V krilski vrsti je dominiral Dekleva v igri z glavno in premišljenim podajanjem. Dobro sta mu sekundirala Jenko in Žitnik, posebno prvi se je kaj dobro znašel v novi vlogi. Njegov prosti strel 20 m je bil mojstersko izveden in bil je bombe ne držal noben vratar. Branila Pleš in Beltram sta popolnoma zadovoljila, zadnji prihaja zopet v staro formo. Kreč v голу ni imel prilike, da se izkaže. Izvrstno je sodil g. Vodišek. Gledalec je bilo z ozirom na številne druge prireditve malo.

Igra je bila v prvi polovici odprta, mestoma je prevladoval Maribor. Napad Ilirije ni znal izkoristiti mnogo idealnih situacij, posebno Košenina je imel velik strah pred strelom. V drugi polovici se je slika spremenila. Domači so neprestano oblegali in dosegli še štiri gole. Maribor je dosegel četrti gol valed nesporazuma Žitnika in Kreča.

Hazena

Primorje — Atena 7 : 6 (3 : 5).

Prvenstvena hazenska tekma obeh nasprotnikov ni nudila nikakega sportnega užitka. Igralo se je precej edomačev. Obe družini sta si bili enakovredni, Primorje je zmagalo vsled večje ambicije in odločnosti pred golom. Zelo slabi sta bili vratarici. Vsak strel, ki je imel smer na gol, je »sedel«. Sodil je zadovoljivo g. Doberlet.

Concordija — Ilirija 10 : 5 (7 : 0).

Družina Ilirije je gostovalo včeraj v Zagrebu in doživela hudo, a nezasluzeno visok

poraz. Concordija je imela izvrsten dan, Ilirija nasprotno prav šibkega. Glavna opora Concordije je bila zopet famozna Grščevićeva v голу, sijajna tudi Tonkovičeva v krilski vrsti. Ilirija se prvi polčas absolutno ni znašla ter se je spuščala v hiperkombinacije, ki je bila brez haska. Sele v drugem polčasu, ko ji je Concordija poslala že sedem pozdravov v mrežo, se je povzpela na običajen nivo. V včerašnji tekmi je imela družina več slabih točk, Jermolova v голу je bila nesigurna, v napadu šibka Priškova. Tudi Tratinikova je šele proti koncu prihajala v formo. Sodil je g. Munder, ki je favoriziral Ilirijo.

Druge nogometne tekme.

CELJE: Atletiki — Slovan (Ljubljana) 3 : 2.

MARIBOR: KAC (Celovec) — Rapid 2 : 5.

ZAGREB: Gradjanski — Sparta 6 : 0. Prijateljska tekma.

SPLIT: Hašk — Hajduk 0 : 0 in 1 : 1.

BEOGRAD: Jedinstvo — Slavija 1 : 1.

DUNAJ: Prvenstvo: BAC — Austria 2 : 1, Admira — Rapid 2 : 0, Slovan — Simmering 3 : 2, Sportklub — Rudolfshtet 3 : 2, Wacker — Vienna 2 : 0.

Sportno društvo «Vrhnika» je priredilo v nedeljo dne 8. maja t. l. dirko na prosti Vrhniki — Planina in nazaj 54 km, ter so klub slabemu vremenu imeli lep uspeh. Startalo je 8 dirkežev. Kot prvi so dospeli na mesto: I. Jesenovec Slavija 1 u. 52.2, II. Humej J. 1 u. 52.37, III. Malavaiš F. 1 u. 57.1, IV. Oblak Ivan 2. 8.15.

Iz LHP, službeno. Danes seja upravnega odbora ob 20. Na sejo se naprosta gg. Doberlet in Dekleva. — Tajnik.

Beleznica

KOLEDAR.

Danes: Ponedeljek, 9. maja 1927; katoličani: Gregor; pravoslavni: 26. aprila. Vas. Am.

DANASJNE PRIREDITVE.

Gledališča: Drama: zaprto. — Opera: zaprto.

Kino Matica: «Stanley».

Slavnostni večer Akademije znanosti in narodne galerije ob 20. v Unionu.

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Ramor, Miklošičeva cesta; Trnkoczy, Mestni trg.

— Spored Slavnostnega večera Akademije znanosti in umetnosti in Narodne galerije. v ponedeljek, 9. maja 1927, ob 8. večer v veliki dvorani «Uniona» v Ljubljani. 1. Slavnostni govor. Gospod dr. Dragoš, tni Lončar, član Znanstvenega društva za humanistične vede. 2. Jurij Mihevc: Uvertura «Planet». Dirigent gospod Emil Adamič. L. M. Škerjanc: Odlomki iz «Zlatnega meščana». L. M. Škerjanc: Uvertura Mlada Breda. Prvo izvajanje. Dirigent gospod L. M. Škerjanc. Izjava Orkestralno društvo Glasbene Maticice. 3. Ivan Cankar: Cukramar. (Odlomek iz «Nines». Recitira gospod Ivan Levar. 4. Oskar Dev: Sneguljica (O. Zupančič). L. M. Škerjanc: Primulja veris (Lenau — P. Karlin). Anton Lajovic: O, da deklič je... (Burns-Zupančič). Poje gospa Pavla Lovčeva. Spremlja na klavirju gospod A. Balatka. — Odmor. — 5. L. M. Škerjanc: Valčna impresija. (Igo Gruden). Emil Adamič: Noč je tužna, kakor moji sni. (Bunin-Petruska). Josip Pavčič: Priplula je pomlad. (S. Gregorčič). Poje gospod Julij Betetto. Spremlja na klavirju gospod A. Balatka. 6. Oton Zupančič: Duma. Recitira gospod Ivan Levar. 7. Emil Adamič: Turkestanska ljubavna pesem št. 3. Emil Adamič: Scherzo-Potrkan ples. Izjava Orkestralno društvo Glasbene Maticice. Dirigent g. Emil Adamič. Predprodaja vstopnic v Matici knjigarni v Ljubljani.

Birmanska moda

Gospod škof predpisuje:

— **Približujejo se binkoštni prazniki, ob katerih se v ljubljanski stolnici deli zakrament sv. birme.** Ob tej priliki prosim in pričakujem, da bodo botre in birmanke tako spoštljivo obležene, kakor to zahteva svetost hiše božje in svetost sv. opravila...

Ker je to priporočilo tiskano v «Slovencu», je seveda predvsem namenjeno spoštovanim njegovim čitateljcam. Da pa ne bo kakih neprilic pred vrati sv. Nikolaja, bi priporočali, da «Slovenec» do Binkošti od časa do časa prinese kake zanimive modne slike za dične botrice in birmanke. Kajti njegove dosedanje slike ne predpisujejo prav nič manj pohujšljive mode kakor brezversko časopisje.

Dogodki križem Jugoslavije

Veletrgovec brez trgovine, ki je goljufal slovenske trvdke. — Tragična smrt dijaka v bajerju. — Smrt otroka pod deskami.

Čevljarska gospodarska zadruga v Dobruču v Sloveniji je poslala mestni policiji v Tuzli prijavo, da jo je bivši trafikant Drago Begenešič, ki prebiva v Tuzli, ogoljufal za 16.093 Din. Naročil je pri zadrugi razne vrste čevlje, ki jih je zadruga takoj poslala, a podjetni Drago jih je vseokrog po Tuzli prodajal po 100 do 120 Din, čeprav je znašala njihova cena glasom računa po 300 do 400 Din. Zaloga je bila seveda kmalu razprodana. Istočasno s prijavo je zadruga poslala v Tuzlo tudi svojega zastopnika Antona Ankersta, ki je tuzlanski policiji predložil naročilna pisma in kopije računov, poslanih «veletrgovcu» Dragu Begenešiču.

Famozni veletrgovec brez trgovine je dober znanec policije, ki ga je takoj vlovila in nato preiskala njegovo stanovanje. Našla je celo zalogo raznih tiskovin, na katerih se je dal Begenešič označevati kot trgovec s špecerijo in delikatesami, kot trgovec s papirjem in pisarniškimi potrebščinami, kot lastnik agenture in komisionalne poslovne itd.

Tako je od raznih strani naročeval najrazličnejše blago v manjših in večjih količinah, nekaj računov je deloma celo poravnal, a na prav čuden način. Tako je neki trvdki ostal dolžan 4500 Din. Nekega dne je prišel agent dotične trvdke in je Begenešiču ponudil še eno pošiljatev blaga za 4500 Din in to po povzetju za onih 4500 Din dolga. Novo pošiljatev pa naj bi Begenešič plačal šele čez tri mesece po prejemu. Begenešič je pristal in agent dotične trvdke je po par dneh odposlal ponovno pošiljatev po povzetju za 4500 Din. Begenešič je blago prevzel in plačal. Na svoje velikomno presenečenje pa je v zaboji našel 70 kg lepo zloženega kamenja. Tako je trvdka z zvijačo prišla do svojega denarja.

Begenešič je osleparil tudi tovarno mila «Zlatorog», kjer se je baje zadovoljil za 18.000 dinarjev. Pri policiji je Begenešič vse priznal in državni pravdnik sestavlja obširno bilanco njegovega sleparskega poslovanja.

V Zagrebu na Maksimirski cesti so deske ubile poldrugoletno dekletce. Zgodilo se je to tako: Štefica Ježekova, hčerka kočijaža, se je igrala na dvorišču med dvema skladoma drv, naloženih v višini 1 metra. Poleg male Štefice je bila tudi 12-letna devojčica Ottilija Ježek. Ta se je hotela povzpeti na naložene deske. Ko se je oprljala zanje, so se zrušile in padle na malo Štefico. Skladiščnik Viljem Ježek, ki se je nahajal v bližini, je čul krike ter hitel na

pomoč. Rešil je otročička izpod težkega bremena desk. Toda poškodbe so bile tako močne, da je Štefica čez pol ure umrla. Udarec je bil tako močan, da je curljala kri iz ust, nosa in desnega ušesa. Najbrže je dete padlo na hrbet in radi velike množine desk došlo notranje poškodbe, posebno na pljučih. Zlomilo se je eno rebro in se zarilo v pljuča.

Otrokova mati Kata se nahaja v Zagorju na zemljišču in je hčerkico dala v rejo k svoji strinji Bari Ježekovi, so-progi Viljema Ježeka. Tragična smrt ubogega deteta je globoko razžalostila očeta in vso sosesčino.

Ivan Botič, 13-letni dijak sarajevske gimnazije, se je nedavnege lepega popoldne podal iz mesta proti Bravnici ciglarni, kjer se zbira mladina in se koplje v tamošnjem bajerju. Ivan se je istotako slegel in se podal v vodo.

Izpočetka je poleg drugih gazil v plitvini, nato pa se je hotel izkazati za bolj junaškega in je stopal proti sredini. Vgrzel se je v ilovnata tla. Ko je imel vodo že blizu vratu, je naenkrat odjeknil njegov krik. Pod nogami mu je zmanjkalo tal. Opletal je z rokami in se obupno skušal rešiti. Nekega fanta, ki mu je bil najbližji, se je hotel opriti z nogo, a ta se je v zaprepačenju silovito iztrgal in se rešil iz smrtnega objema. Nesrečni Ivan je izginil v globino.

Na vpitje mladine so prihiteli ljudje. Trije so se pogumno vrgli v bajer, se potapljali v globino, toda trupla niso mogli najti. Domala celo uro so preiskovali umazani bajer, ko jim je končno uspelo, da so z dolgo palico otipali truplo in privlekli nesrečnega dijaka na suho. Bil je mučen in žalosten prizor, mnogi so se razjokali, ko so pred seboj videli bedno truplo zdravega, lepo razvitega dečka, ki je bil edini sin svojih starišev, vrlo nadarjen in priljubljen dijaček.

Naznanilo.

Kdor želi imeti letos prvovrstno in najmodernejšo slikarstvo, naj naroči le pri

Ivan Martinč,

sočni stikar in pleskar, LJUBLJANA, Poljska cesta 20.

— Konkurenčne solidne cenel —

Darujte za spomenik kralju Petru Osvoboditelju!

Frank Heller:

14

Novi Napoleon

Roman.

— Ne, monsieur, vsa jedila se servirajo v sobah. Naši gostje imajo radi mir in udobnost.

Njegov pokled je obtičal na mojem ročnem kovčegu, ki so ga postavile teške roke v sobo. Gostje z malhno priljago ali brez nje morajo poravnati račun takoj. Ali velja to tudi zame?

— Čujte, vina za enkrat še ni treba. Prinesite mi samo obed. Ohljubim vam, da se ga ne bom branil.

Odšel je z izrazom iskrene hvaležnosti. Čez dvajset minut sem imel svojo postrv, čez pol ure pa svinjska rebra. Postrv in rebra so bila izborna. Zadovoljen sam s seboj, še bolj pa s postrežbo, sem naročil tudi steklenico vina. Imenovalo se je porticcio, bilo je belo, ščegetalo je jezik in bilo je zelo prijetno.

Kavo? Liker? Cigare?

Plačilni je prišel zopet, ne da bi ga klical. Kadarkoli je odprl vrata, je v ključavnici poprej nekaj zoročilo.

— Kaj bi ne mogel dati kave na svežem zraku?

— Monsiur bi se prehladil!

— Sem Šved. Ne prehladim se.

— Ah, toda ravnateljstvo je enkrat za vselej prepovedalo servirati na svežem zraku. Kaj hočete, monsieur? Ravnateljstvo se drži strogo reda.

— In red menda tudi ne dovoli gostom imeti ključ od vrat.

— Ne, monsieur.

Čez deset minut je prinesel plačilni skodelico izborne kave, škafličico cigar in celo zalogo likerjev, ki jih je držal v desni roki: benediktinca, cointreau, hollandski liker in konjak, vsako steklenico med dvema prstoma.

— Gospod natakark, — sem dejal — ali niste nikoli pomislili, da bi vas mogel baš zdaj — baš ta hip, ko prihajate s polno roko steklenic — ta ali oni gost napasti in — recimo ne poravnati računa?

— Da, monsieur, — je odgovoril takoj. To je prišlo i meni i gostom na misel.

— Nu, a vi?

— Z ene strani so steklenice izvrstno obrambno sredstvo, z druge pa še ni obračunal z generalom tisti, ki je obračunal z menoj.

— Z generalom! Kdo je ta general? Razvrstil je steklenice v obliki pah-ljače.

— Benediktinca? Cointreau? Bois? Konjak?

— Dajte mi konjaka, sem dejal. Ni mi treba videti steklenice, pa vendar

vem, da držite v roki Napoleonov konjak. Smem vprašati: ali general sam skrbri za umetniško oledšavo hotelskih sob?

— Da, monsieur, toda mudi se mi. Ali bi ne hoteli poravnati računa?

Vzel sem račun. Hotel Napoleona Velikega je bila dobra restavracija, toda cenena ta restavracija ni bila. Račun za moje kosilo je presegal sto frankov.

Ko sem plačal in dal natakarku napitnino, mi je ostalo še dva tisoč frankov. Kako dolgo bi me mogle ta denar varovati lakote? Ne dolgo, ako bi jedel tako, kakor prvi dan.

Natakark se je priklonil in prižno nasmešnil. Nato je zaklenil vrata. Ostal sem pri svoji kavi in cesarskem konjaku sam.

★
Zdelo se mi je praktično sestaviti bilanco, da bi vedel, kako daleč me je privlela veriga dogodkov od takrat, ko sem zapustil mesto ob bledomodrem morju. Vzel sem torej košček papirja in svinčnik ter se lotil dela. Rezultat je bil sledeč:

Bilanca pustolovščine dne 22. aprila nekje na Korziki.

1. Videl sem, kako je Anglež, znan iz moje pustolovščine s staro cesarjevo obleko oropal prometno letalo — prvi napad te vrste na svetu.

a) Zakaj ga je oropal?
b) Sta - li oba njegova prijatelja na Korziki?

2. Videl sem, kako je bilo oropano letalo z vsemi potniki zaplenjeno in zdaj sem na neznanem kraju v tuji deželi, v rokah ljudi, ki najbrž nimajo čiste vesti.

a) Zakaj so zaplenili letalo?
b) Kakšne namene imajo z menoj?
3. Sem v družbi avtorja doktorskih disertacij in poljubne stroke in dame, ki je žena tovarnarja Napoleonovega konjaka.

a) Kaj počno ti ljudje na Korziki?

b) Je - li dala njihova prisotnost povod za zaplenitev letala?

4. Izgubil sem vsaj časno vse, ključke k rešitvi zagonetke s ponujano dedščino, ki me je privlela na Korziko.

Odstavki 1., 2. in 3. so tvorili aktivna moje bilance, odstavek 4. je tvoril moja pasiva. Sedel sem, da ocenim svoja aktivna iz vidika nepristranskega trgovca.

Niso bila napačna. Malone vsa vprašanja so pomenila enako število nepojmljivih problemov. Zakaj je mr. Graham oropal mlado damo? Je - li bilo v njeni torbici zlato ali dragulji? Malo verjetno. On in njegovi prijatelji so bili vzvišeni nad tako metodo obogatitve.

Zakaj je žrtve gosp. Grahama napadla letalo? To bo najbrž v kratkem pojasnjeno tako, kakor tatvina belega slona.

Toda — kaj je pa pisal zakatni marsilski listič o skrivnostni izkuzbi letal v Antibesu? Eno letalo je bale že izginilo, ne da bi se ponesrečilo ali razbilo — in ne da bi javnost o niem kaj izvedela. Je - li bilo to res? Morda je pa bilo v hotelu Napoleona Velikega še več neprostovoljnih gostov?

To in ono

100 letnica kemika Bertholleta

Čeprav je znanstveni napredek sad raziskovanja mnogih kulturnih pionirjev, vendar v vsaki znanstveni epohi ponavadi dominira ime kake posebno izrazite osebnosti. Tako francoski kemik Berthollet nekako simbolizira zgodovino kemije v drugi polovici XIX. stoletja. V njegovi dobi so mu brez dvoma drugi kemiki, kakor Wurz s teorijo o atomih, Deville s teorijo o spajanju elementov pripomogli k spojitvi. Vendar je Berthollet s svojim delom o kemični in termokemični sintezi, objavljenim v 12 brošurah in 15 knjigah, prekosil vse sovratnike. Do čim je Lavoisier utemeljil kemijo kot znanost o analizi, je Berthollet utemeljil sintetično kemijo.

Leta 1845, je prvi objavil svoje izsledke. Drzno je trdil, da je mogoče v kemičnem laboratoriju, v epruveti in retortah iz anorganskih snovi sintetizirati kemije, ki jih v naravi najdemo. V znanstvenih krogih je ta trditve takrat povzročila živahne diskusije. Od tedaj se začne prava sintetična kemija in naša industrijska produkta, kakor sladkor, indigo, alizarin itd. so praktični njeni uspehi.

Tudi v termokemiji je Berthollet dosegel nepričakovane uspehe. Objasniti je kemični izvor toplote, vpliv fizikalnih reagensov (svetlobe, elektrike) pri kemičnih reakcijah; utemeljil je kemijo eksplozivnih snovi in iznašel je brezdimni smodnik.

Bertholletovo 100 letnico smrti praznuje francoski narod na prav poseben način. Svojemu zaslužnemu kemiku ne bodo postavili spomenika in tudi ne bodo izgubljali brezpomembnih govorov ob tej priliki. Prezident francoske republike je izdal apel na vse evropske vlade in vse znanstvene institucije, naj sodelujejo pri ustanovitvi takozvane »hiše kemije«. To bo kemični laboratorij, zgrajen v Parizu za vse kemike, profesorje, industrijce, trgovce, ekonomce, zdravnike, kjer morejo nadaljevati kemični znanstveni študij in z neposrednim medsebojnim stikom oplojevati za človeštvo prevažno kemijo.

Opeharjeni odvetniki

K budimpeštanskemu odvetniku dr. Petru Sendeju je prišel nedavno prišten, zelo zameren mož, ki se je predstavil kot dr. Vojteh Szendmiklosy iz Bratislave. Izjavil je, da je bil preiskovalni sodnik v zloglasni vohunski aferi. Češkoslovaške oblasti so ba je obdolžile nekakega madžarskega aristokrata vohunstva. Kot preiskovalni sodnik je dr. Szendmiklosy uničil kompromitirajoče listine tako, da so aristokrata izpustili. Kmalu so pa aretirali dr. Szendmiklosyja in ga obdolžili zlorabe uradne moči. Mož je pripovedoval budimpeštanskemu advokatu, da je 8 mesecev predsedel v ječi in da je šele začetkom aprila zapustil preiskovalni zapor in sicer zato, ker mu je pomagal predsednik kazenskega senata, s katerim sta služila skupaj pri vojakih.

Dozdevni preiskovalni sodnik je natvezil dr. Sendeju še mnogo drugih

izmišljotin in ga končno prosil, naj mu kot dobremu madžarskemu patrijotu pomaga iz stiske. Izjavil je med drugim, da je upravitelj njegovega imetja bratislavski odvetnik Jablonický. Prosil je dr. Sendeja, naj zahteva od Jablonického, da mu nakaže potom slovaške banke 280.000 Kč, da mu ne bo treba trpeti pomanjkanja. Dr. Sende je ustregel njegovi želji in pisal bratislavskemu odvetniku, od katerega je dobil odgovor, da preiskovalnega sodnika Szendmiklosija sploh ne pozna, pač pa bi bil kolegi zelo hvaležen, ako bi dal sleparji zapreti. Dozdevni preiskovalni sodnik je opeharil že nad 20 odvetnikov. Dr. Sende je tudi sam nasel sleparju s tem, da mu je dal za prvo silo nekaj denarja. Ko je izvedel, da je imel opraviti z navadnim pustolovcem, ga je hotel ovdaditi policiji, toda bilo je že prepozno, kajti slepar je ta čas odnesel pete.

Katastrofalne poplave v Šleziji

M petek ponoči je divjala nad Šlezijo strahovita nevihta, ki je povzročila v krajih južno in zapadno od Opave ogromno škodo. Utrgal se je oblak in kmalu so bila prostrana polja poplavljenjena. Prizadetih je 11 občin. Narasli potoki in hudourniki so podirali mostove, ruvali drevesa in rušili vse, kar so dosegli. Na progi Opava-Gornji Benčev je bil promet ustavljen, ker se je bilo bati, da se izpodjedeni železniški nasip poruši.

V valovih reke Moravice je našel smrt kmet Schwarz, ki so ga med reševalnimi deli zgrabili valovi in odnesli s seboj. Prebivalstvo poplavljenih krajev je s pomočjo gasilcev vsi noč od našlo svoje imetje v varnejše kraje. Mnogo hiš so morali ljudje izprazniti, ker so valovi tako butali ob stene, da se je bilo bati, da se hiše porušijo. V Rimarovu je udarila strela v tovarno pletenin, ki se je vnela in do tal pogorela. Celokupna škoda, povzročena v Šleziji, se ceni nad 30 milijonov Kč.

Tudi v krajih ob češkoslovaško-madžarski meji je divjal v petek ponoči strahovit vihar. Pri mestu Miškovcih sta prestopila bregove dva potoka in poplavlila vso okolico. Iz madžarskega dela slovaškega Novega mesta poročajo, da je reka Rona v prestopila bregove in ogrožala celo mesto. Brzojavne zveze so pretrgane.

Marek zapustil sanatorij

Kakor smo že poročali, se je moral inž. Marek po končani razpravi v sanatoriju podvreči ponovni amputaciji. Levo nogo pod kolonom so mu ponovno amputirali in kakor poročajo dunajski listi, je Marek v soboto zapustil sanatorij.

Čim si nekoliko opomore, dobi Marek protezo, konstruirano po njegovem načrtu. Zakonca Marek sta se sedaj nastanila v svoji vili v okraju Mödling. Ker jima je bilo v odsotnosti zarubljeno in prodano vse pohištvo, jima je sedaj neka trdka s pohištvo stavila brezplačno vse mobilije na razpolago.

Tudi finančni položaj zakoncev Marek ni preveč rožnat. Nahajata se v precejšnji materijalni stiski. Zato priredijo številni njuni prijatelji v dunajskem »Bürgertheatru« dne 22. maja popolne predstave »Netopir«, čije čisti dohodek je namenjen inž. Mareku.

Nova ekspedicija na Mount Everest

Nodja zadnje ekspedicije na Mount Everest, general Bruce, pripravlja s svojimi tovariši novo ekspedicijo, čije namen je doseči vrh 8840 m visokega gorskega velikana. General Bruce je star že nad 60 let, a je vendar še čil in zdrav. Zadnjo ekspedicijo na Mount Everest je aranžiral pred dvema letoma. Ta čas je porabil za organizacijo nove ekspedicije. Okrog sebe je zbral prvotne gorske vodnike in plezalce, ki se ne strahijo še takoj napornih in nevarnih plezalnih tur.

Neki švicarski novinar je imel priliko govoriti z generalom o pripravah in organizaciji nove ekspedicije. General Bruce je izjavil, da mora biti ekspedicija na Mount Everest dobro preskrbljena s kisikom. Po mnogih poizkusih se mu je posrečilo zmanjšati aparat za izdelavo kisika, tako da tehtja samo 15 kg. Vsak udeleženec ekspedicije bo preskrbljen s takim aparatom. Drugi najvažnejši problem je turistovska obleka. Zadnja ekspedicija je pokazala, da morajo biti udeleženci oblečeni tako, da jim dež in vihar ne more do živca. Nekateri udeleženci dobe kavguste, drugi pa impregnirane platnene obleke. General Bruce je prepričan, da doseže vrh Mount Everesta ali »streh sveta«, kakor se imenuje ta najvišji gorski velikan.

Propadajoča vele mestna morala

Na Dunaju je bil te dni odkrit zločin, ki priča o moralni dekadenci v vele mestih. Neki krojač je oskrnil svojo 16letno hčerko, ki je zanosila. Njena mati pa je v sporazumu z babico otroka spravila s sveta. O dogodku poročajo dunajski listi naslednje podrobnosti:

V mestnem zdravstvenem uradu je babica Berta Slaby pred tedni prijavila, da je 16letna Božena Čejlova rodila dete, ki pa je kmalu po porodu umrlo ter je bilo prepeljano v mrtvašnico splošne bolnice. Zadeva je postala sumljiva in policija se je začela zanimati za njo. Ugotovila je, da naved-

be babice niso resnične in je zato Slabyjevo aretirala.

Po daljšem zaslišanju je babica priznala, da je mrtvorojeno dete sežgala doma v peči. Policija je nato prišla mater, 16letno Boženo, in jo vprašala po otrokovem očetu. Dekle sprva ni hotelo za barvo na dan, končno pa je priznalo, da jo je oskrnil lastni oče. Njena mati je baje babici ukazala, naj dete spravi s sveta, četudi bi bilo živo rojeno.

Policija je oba Čejlova, mlado mater in babico, izročila sodišču.

Battistini in njegov sluga

V Berlinu gostuje sloviti Battistini z velikim uspehom. Dunajski tisk obširno poroča o umetniku. »Neues Wiener Journal« se je pa spomnil tudi Alfreda, ki je zvest umetnikov sluga.

Alfred ni naveden sluga; živa nemejeno zaupanje svojega gospodarja in je njegov prvi svetovalec. Sluga je namreč nenavadno muzikaličen in natančno pozna umetnikov glas in vse pojke za njegov uspeh. Časih ta nenavadni sluga določi, katere točke program naj gospodar poje ali doda; časih tudi zabrani umetniku izvajanje te ali one kompozicije, ker se mu zdi zanj pretežka.

Da umetnik, kakor je Battistini, rade volje sledi Alfredovim navodilom je razumljivo; marsikatera skrb mu je tako prihranjena. Alfred je pa tudi umetnikov prvi tajnik in nadzoruje tudi obede. Z glavnim kuharjem hotelu pripravi obed ali večerjo, katero sme umetnik zavžiti pred nastopom.

Dunajski časopis pravi, da bi se mogel z Alfredom meriti le še Kubelikov sluga črne, ki hrani umetnikovo dragoceno violino in je bil, kakor Alfred, Kubelikova nenadomestljiva opor.

Kavo zboljšate s Kolinsko cikorijo!

✕ Justifikacija morilca. V Lodzu na Poljskem se je vršila razprava proti morilcu tamošnjega župana Zenarskega. Morilec Ladislav Walasykczak je bil od vsakega sodišča obsojen na smrt in ker je predsednik odklonil pomilosojenje, je bila že naslednje jutro izvršena justifikacija. — Walasykczak je bil ustreljen.

✕ Katastrofalni požar na Rumunskem. V škofijijski palači v Alba Julio na Rumunskem je pretekli teden izbruhnil požar, ki je ponosno stavbo popolnoma vpepelil, a zahteval tudi več človeških žrtev. Deset oseb, ki se niso mogle rešiti, je zgorelo, nad 20 pa jih je bilo ranjenih. Požar je nastal radi neprevidnosti. Nekdo je vrgel proč cigareto, ki je zanetila ogenj.

✕ Največje kino na svetu. Največje kino na svetu je v New Yorku. V njem je prostora za 6200 gledalcev. Otvoritev ogromne kinopodjetja je bila v marcu. Naval občinstva je bil tako velik, da je več tisoč ljudi odšlo brez vstopnic.

✕ Ogromen napredek radia v Evropi. Koncem januarja t. l. je bilo v Evropi šest milijonov radioamaterjev, a lani jih je bilo samo poldrugi milijon.

Gospodarstvo

Naš izvoz v prvem četrtletju 1927

Trgovinska bilanca pasivna.

Po podatkih generalne direkcije carin je znašal naš izvoz v prvem četrtletju l. l. 1.065.005 ton v skupni vrednosti 1.547 milijonov 589.025 papirnatih ali 141.297.409 zlatih dinarjev. Prvo mesto v izvozu zavzema koroza z 206.970.536 Din, to je 13,27 % vsega izvoza. Na drugo mesto pride gradbeni les z 192.875.460 Din (12,46 %). Tretje mesto zavzema izvoz jajo z 127.370.247 Din (8,23), četrto mesto živi prašiči, peto živa goveda, šest svinje, sedmo baker, osmo pšenica itd.

Glede na izvoz v isti dobi preteklega leta je naš izvoz padel po tonazi od 1.113.041 na 1.062.005 ton, po vrednosti pa od 1.767 milijonov 635.860 na 1.547.589.025 Din. Iz teh podatkov vidimo, da je vrednost padla bolj nego tonaza. Dočim se je tonaza znižala za 4,58 %, je vrednost padla za 12,51 %.

Po daljših podatkih generalne direkcije carin je bilo v februarju t. l. uvoženih 66.007 ton blaga v vrednosti 521.166.818 papirnatih ali 45.584.713 zlatih dinarjev. Od celokupne vrednosti našega uvoza odpade samo na rastlinske in živalske snovi za predivo preko 42 %. Te snovi zavzemajo torej prvo mesto v uvozu. Na drugo mesto pridejo poljedelski pridelki, na tretje kovine, na četrto stroji, na peto pa mine, ralna olja. V primeri z izvozom v istem mesecu lanskega leta je izvoz po težini za 155.621 ton večji od uvoza, pač pa je vrednost izvoza manjša za 65.762.100 Din.

Trgovinska bilanca je torej v februarju močno pasivna. Za prva dva meseca znaša pasiva 128.320.342 papirnatih ali 9.714.099 zlatih dinarjev, čeprav je po težini izvoz skoro petkrat večji kakor uvoz.

— Izplačilo 10. kupona in amortiziranih obveznic 4 % posojila za likvidacijo agrarnih odnošajev v Bosni in Hercegovini iz leta 1921. Finančni minister je dal direkiciji državnih dolgov pri Narodni banki na razpolago 3.622.700 Din v svrhu izplačila 10. kupona obveznic, izdanih 2. januarja 1927. 4 % posojila za finančno likvidacijo agrarnih odnošajev v Bosni in Hercegovini iz leta 1921, katerih je potekel rok 1. maja 1927. Kupone bodo izplačevali vse finančne delegacije, vse okrožne in srezke finančne uprave, vsi davčni uradi, poštna hišnilnica in njene podružnice, vsi denarni zavodi in generalna direkicija državnih dolgov.

— Polom velike italijanske banke. Po poročilih iz Italije je napovedala konkurz banka Martucci, ki ima 40 podružnic. Deficit znaša 32 milijonov lir. Oblasti so aretirale več članov upravnega sveta, ker so se vršile v banki velike sleparije s kavcijami.

— Trgovinska pogajanja s Švico. Trgovinska pogajanja med našo državo in Švico so bila te dni prekinjena. Nadaljevala se bodo v jeseni.

— Konkurs velikega domačega podjetja. V Subotici je napovedala konkurz stara renomirana trdka manufakturnega blaga Adalbert Sugar.

Za veselice, plese in slične prireditve izdeluje vabila, letake, lepake, plesne rede itd. okusno in po najnižji ceni

Narodna tiskarna v Ljubljani

Zahvala

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom smrti naše srčnoljubljene sestre in tete, gospođice

Nine Pressl

za poklonjene vence in cvetje, kakor tudi za tako mnogobrojno čašče sprejemstvo na njeni zadnji poti, se vsem najpriznejše zahvaljujemo. Sv. maša zadušnica se bo darovala v cerkvi sv. Petra v ponedeljek dne 9. maja ob 7. uri zjutraj in v cerkvi Marijinega Oznanjenja v četrtek dne 12. maja ob 9. uri zjutraj.

V Ljubljani, dne 8. maja 1927.

Julija Weiss, roj. Pressl in Mina Pressl, sestre.
Adela Kobe, nečakinja.

1149

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja ob smrti našega srčnoljubljene soproga, očeta, brata, strica, svaka in tasta, gospoda

Dragotin Korošca

za poklonjene vence in cvetje, kakor tudi za tako mnogobrojno čašče sprejemstvo na njegovi zadnji poti se vsem najpriznejše zahvaljujemo. — Posebna zahvala bodi izročena cenjenima rodbinama Prinčič in Seifert-Zimmermann za pomoč in naklonjenost, ki sta jo pokojnemu izkazali med boleznijo in ob smrti.

V Ljubljani, 9. maja 1927.

Zalujoči ostali.

Zahvalnica

Gosp. lekarnar Blum, Subotica. Cast mi je obvestiti Vas, da so mi Vaše Larucin kapsule jako dobro pomagale pri spolni bolezni in da je kapanje povsem prenehalo.

S spoštovanjem
M. L. LESKOVAC.
Larucin kapsule se dobivajo po Din 20.— po vseh lekarnah.
Glavno skladišče: Apoteka Blum, Subotica. 74/L

Krojaškega vajenca

brez oskrbe — sprejemam; imeti mora veselje do krojaštva. Dotični, ki so se že učili v tej stroki, imajo prednost. — Modni salon Jos. Ježek, Ljubljana, Šelbergova ulica 6/I. 1150

Dve prazni stanovanji

obstoječi vsaka iz ene pred-sobe, dveh sob, ene kuhinje, kopalnice, sobe za služkinjo, jedilne shrambe in ostalih pri-tiklin — je oddati eno s 1. ju-lijem in drugo s 1. avgustom t. l. v novi palači Vzemne po-sojilnice na Miklošičevi ce-s-ti. — Tozadavna pojasnila da-je ravnanstveno Vzemne po-sojilnice. 1145

Strojni ključavničar

močan in vešten, dober dela-vec, zmožen tudi nemškega jezika — išče službo. Nastopi lahko takoj. — Ponudbe pod »Takoj/108« na upravo »Slov. Naroda«

Malo sobico

prazno — opremljeno, 15 mi-nut od glavne pošte — takoj oddati. — Ponudbe pod »So-bica/1082« na upravo »Slo-ven-skega Naroda«.

Knjigovodja

z večletno prakso, starejša moč, več vseh pisarniških del išče stalno službo pri večjem podjetju. Ponudbe pod »Knji-govodja/1137« na upravo »Slov. Naroda«.

Kratek klavir

črn, dobro ohranjen, radi selitve ceno naprodam. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 1147

Meblovana soba

ro — se odda s 15. majem go-ro — oddam s 15. majem go-spodični ali manjši družini. 1148

Perilo za pranje

na dom — sprejemam. — Iva-na Škofic, Spodnje Gameljne št. 28. 1146

Invalid

brez staršev — išče službo v-tarja ali nočnega čuvaja. — Ponudbe pod »Invalid/1109« na upravo »Slov. Naroda«.

Stanovanje

1—2 sob s kuhinjo — išče mi-ren zakonski par v novi ali stari hiši. — Ponudbe pod »Sta-novanje/1108« na upravo »Slov. Naroda«.

Iščemo zastopnike

(zastopnice) za deželo, katerim se nudi velik zaslužek. — Po-nudbe na: Zumbulović, Ljub-ljana, Aleksandrova cesta 12. 1095

Železno posteljo

zložljivo, dobro ohranjeno in čisto kupim takoj. — Ponudbe pod »Zložljiva/1122« na up-ra-vo »Slov. Naroda«.

Kontoristinja

z večletno prakso, zmožna slo-ven-skega in nemškega jezika, išče službo v pisarni. Gre tudi na deželo. Nastopi lahko ta-koj. — Ponudbe pod »Kontori-stinja/1123« na upravo »Slov. Naroda«.

Plačilni natakar

vešč slovenskega, nemškega in italijanskega jezika — išče službo v večjem hotelu na le-tovišču; najraje ob morju. — Ponudbe pod »Natakar/1110« na upravo »Slov. Naroda«.

Senzacija dneva! Silajni uspeh pri vseh večernih predstavah. Velezanimivo!

STANLEY

(Pobesneli elementi)

Kolosarno filmsko delo, posneto v srcu Afrike. — Tisoči senzacij. — Tempo. — Nape-to. — Pustolovno. — Levi, tigri, opice, slo-ni, krokodili, leopardi itd. itd. — Trgovina s sužnji. — Na dirajočih konjih v 120 me-trov globoki prepad (izvrstna scena). — Rešen en meter pred strahovitim vodopa-dom. — Lavina. — Boj z deročo reko. — V krepilnih okrutne krasne Sultane. — Sahara in strašni samum. — Končna na-grada za prestane muke, strah in nevarnost. — Srce polno ljubavi. — Prekrasni posne-tek. — Izredna igra vseh sodelujočih. — Lepi igralci. — Senzacionalni vefelilm »Stanley« daleč prekaša vse do sedaj pri-kazane. — Hitite, da ne zamudite!

Danes ob 4, 6, 8, 9. in 9. večer! Pri

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124

Prodaj gostilno

na prometni cesti, dobro ido-čo, 3 velike sobe za gostilno; dogovor za več let. Prevzame se lahko takoj. — Pristanische splavov na Savi, Savska cesta št. 90 a, Zagreb. 1136

Harmonike

(Lubasove) na štiri tone, lep glas, v zelo dobrem stanju — radi smrti takoj ceno napro-daj. — Ponudbe pod »Harmo-nika/1139« na upravo »Sloven-skega Naroda«.

Kolesarji!

Oglejte si zalogo koles, pnev-matike in vseh nadomestnih delov pri trvdki NARDIN IN DRUG, Ljubljana, Poljanska cesta 31. — Kolesarjeoporniki s člansko legitimacijo imajo popust. 1133

Makulturni papir

kg a Din 5.—

prodaja uprava »Slov. Naroda«

VENECIN

73L

izredna zdravilna voda proti revmatizmu in išiasu, želodčnim in črevesnim boleznim ter za nego ran se dobiva zopet v vsaki lekarni in drogeriji. Skladišče za grosiste: Isis, d. d. Ljubljana.